

“Nie wiem, to się wypowiem - kto w Polsce pisze o kulturze romskiej i jakie są tego konsekwencje?”

Raport "Roma Shield - o dezinformacji ze względu na płeć wobec społeczności romskiej" jest pierwszą na świecie próbą analizy problemu dezinformacji o społeczności romskiej ze względu na płeć. Celem jest podniesienie świadomości osób pracujących w mediach publicznych w Polsce na temat tego niebezpiecznego zjawiska oraz jego wpływu i konsekwencji dla tej szczególnie wrażliwej grupy społecznej. W efekcie też zaproponowanie precyzyjniejszych sposobów zwalczania fałszywych informacji na temat tej społeczności. Dezinformacja o Romach i Romkach to poważny problem szczególnie dlatego, że dotyczy osób, które od wieków są narażone na stereotypizację, dyskryminację i inne, nierzadko bardzo groźne formy wykluczenia.

- 37,5% przypadków spośród 150 przebadanych dotyczyło praktyki **nadużywania anonimizacji autorstwa** w artykułach prasowych poświęconych społeczności romskiej.
- Większość dziennikarzy i dziennikarek piszących o kulturze romskiej nie zna się na niej, nie posiada również bezpośrednich relacji z ich przedstawicielami i przedstawicielkami, dlatego **nie potrafi zweryfikować prawdziwości konkretnych twierdzeń**
- Większość kont, z których publikowano komentarze o charakterze negatywnym (w tym zawierających mowę nienawiści lub nawoływanie do popełnienia przestępstwa) to konta osób, które **prawdopodobnie posługują się swoimi prawdziwymi imionami i nazwiskami**, co oznacza, że wśród autorów i autorek takich komentarzy panuje **poczucie bezkarności**, mimo że publikowanie takich treści w Internecie jest karalne.
- Media przedstawiające Romów i Romki **koncentrują się też często na ubóstwie, przestępczości lub braku edukacji**, co wzmaga napięcia

międzykulturowe i wpływa na negatywną percepcję tej grupy, choć sytuacja ekonomiczna należących do niej grup jest różnorodna.

Kluczowymi odbiorcami raportu są: redakcje, dziennikarze, moderatorzy, administratorzy fanpage'y / stron na FB, redakcje ogólnopolskie, mniejsze zespoły - regionalne, miejskie, uczelnie z wydziałami dziennikarskimi, studenci dziennikarstwa, koła studenckie.

Dezinformacja i jej produkty, czyli *fake newsy*, pojawiają się często w sytuacjach kryzysowych, a Internet sprzyja ich szybkiemu rozprzestrzenianiu się. Ich skutkiem często jest wzmocnienie negatywnej oceny wydarzeń i ludzi, których dotyczą. Dezinformacja jest szczególnie niebezpieczna, kiedy skierowana jest na grupy najsłabsze, najbardziej narażone na wykluczenie społeczne, którym ciężko obronić się przed jej skutkami. Do takich grup należą osoby ze społeczności romskich, od dekad uznawane za najbardziej dyskryminowaną mniejszość etniczną w Unii Europejskiej.

Badanie bierze pod lupę treść wybranych publikacji medialnych z ostatnich 5 lat a także percepcję społeczną tych publikacji, wyrażoną w komentarzach pod rzeczonymi artykułami prasowymi lub na stronie fejsbukowej danego medium. W jego ramach zostały również przeanalizowane wypowiedzi osób publicznych, które rozprzestrzeniały dezinformację.

Efektem badań jest 14 zamieszczonych w raporcie rekomendacji, które są skierowane przede wszystkim do polskich dziennikarzy i dziennikarek piszących na tematy polityczne, społeczne, czy kulturalne. Raport ten jest przeznaczony zarówno do osób, które dopiero poznają kulturę romską, jak i do tych, które już coś o niej wiedzą. Jak mówi współautorka raportu Agnieszka Caban, prezeska Fundacji Dom na Pograniczu - *Wierzimy, że publikacja zwiększy świadomość na temat dezinformacji, pomoże rozpoznawać Gender and Identity Based Disinformation, a co za tym idzie, będzie również przeciwdziałać jej tworzeniu i powielaniu.*

Kilka przykładowych rekomendacji dla mediów:

1. **Rezygnacja z przeciwstawiania sobie mniejszości romskiej i społeczeństwa większościowego**, porzucenie narracji medialnych, które

podkreślają różnice między romskimi grupami a społeczeństwem większościowym oraz między romskimi i nie-romskimi kobietami i mężczyznami.

2. Włączenie głosu mniejszości, zadbanie o to, aby w materiałach prasowych pojawiały się wypowiedzi ekspertów i ekspertek **wywodzących się z danej mniejszości** (lub związanych z tą społecznością), co zwiększa autentyczność przekazu i pokazuje perspektywę tych, których dotyczy temat.
3. Przygotowanie wytycznych uwzględniających etyczne podejście. Redakcja z pomocą odpowiednich ekspertów może opracować **własne wytyczne dotyczące pisania o grupach mniejszościowych**, w których unika się stereotypizacji lub dyskryminujących opisów, a także różnych form dezinformacji, w tym dezinformacji ze względu na płeć.
4. Edukacja osób pracujących w redakcjach. Ważne jest, aby dziennikarze i dziennikarki mieli możliwość zrozumienia kontekstu kulturowego i społecznego romskich kobiet i mężczyzn oraz edukowali się w zakresie różnorodności, inkluzywności i antydyskryminacji. Pozwoli to na bardziej świadome podejście do tematyki grup mniejszościowych i **zauważenie złożonych tożsamości kobiet i mężczyzn romskiego pochodzenia**.

Pełny raport "Roma Shield - o dezinformacji ze względu na płeć wobec społeczności romskiej" jest dostępny na stronie Fundacji Dom na Pograniczu <https://fundacjadownapograniczu.pl/>, gdzie można też wypełnić dobrowolną deklarację przeciwdziałania dezinformacji wobec społeczności romskiej. Więcej informacji w social mediach pod hashtagem #romashield.

Na stronie raportu dostępny jest też spot zrealizowany we współpracy z osobami ze społeczności romskiej, promujący hasło "Walka z dezinformacją zaczyna się od Ciebie".

Kontakt dla mediów:

Agnieszka Caban | biuro@fundacjadownapograniczu.pl | +48 533 299 989